

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการก่อนการตั้งครรภ์ และน้ำหนัก เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์กับการคลอดทารกก่อนกำหนด ครรภ์เดียวในโรงพยาบาลศิริราช
ผู้วิจัย	กฤษฎา จงส่งเสริม
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกโภชนาวิทยา
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	มัทนา ประทีปะ เสน M.D., M.S., Dr. P.H. ภาณี เต็มเจริญ B.Sc., M.Ed., M.P.H. ชุตินา ศิริกุลชยานนท์ M.D. วงเดือน บัณฑิต B.Sc., M.Sc., M.S.P.H.
วันที่สำเร็จการศึกษา	20 พฤษภาคม พ.ศ. 2536

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการก่อนการตั้งครรภ์และน้ำหนักเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์ กับ การคลอดทารกก่อนกำหนดที่คลอดในโรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 ถึงวันที่ 31 เมษายน 2535 ได้มารดาครรภ์เดียว ที่ตั้งครรภ์เป็นครั้งแรก โดยกลุ่มมารดามีการคลอดก่อนกำหนดจำนวน 100 ราย และครบกำหนด จำนวน 100 ราย ซึ่งข้อมูลที่ศึกษาได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลย้อนหลังของมารดาภายหลังคลอด, ในบันทึกประวัติของโรงพยาบาลและบันทึกรายงานการคลอดของทารก

ผลการศึกษาพบว่าส่วนสูงและค่าดัชนีความหนาของร่างกาย (BMI) ของมารดา ก่อนการตั้งครรภ์ ซึ่งในการศึกษานี้ได้ใช้ค่าส่วนสูงและค่า BMI นี้เป็นข้อบ่งชี้ถึงภาวะโภชนาการก่อนที่จะมีการตั้งครรภ์ของมารดา พบว่าในมารดาที่มีการคลอดทารกก่อนกำหนดและครบกำหนดนั้น

มีค่าส่วนสูงและค่า BMI ที่ไม่แตกต่างกัน ($P = 0.12$ และ $P = 0.47$ ตามลำดับ) ส่วนในเรื่องของภาวะโภชนาการและการตั้งครรภ์พบว่า ในกลุ่มมารดาที่มีการคลอดทารกก่อนกำหนดและในกลุ่มมารดาที่คลอดทารกครบกำหนด จะมีน้ำหนักเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาของการตั้งครรภ์เท่ากับ 0.29 ± 0.08 กก./สัปดาห์ และ 0.33 ± 0.09 กก./สัปดาห์ ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.001$) และพบว่าหากมารดาที่ตั้งครรภ์มีน้ำหนักเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ น้อยกว่า 0.27 กก. จะทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารกก่อนกำหนดถึง 2 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยต่อสัปดาห์เท่ากับ $0.27 - 0.52$ กก.

เมื่อพิจารณาน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ในแต่ละไตรมาส พบว่าในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สามมารดาทั้ง 2 กลุ่มจะมีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน ($P = 0.31$ และ $P = 0.59$ ตามลำดับ) ส่วนในไตรมาสที่สองพบว่ากลุ่มมารดาที่มีการคลอดทารกก่อนกำหนดและครบกำหนด มีน้ำหนักเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.29 ± 0.14 และ 0.39 ± 0.14 กก./สัปดาห์ ตามลำดับ ซึ่งพบว่าทั้ง 2 กลุ่มนี้มีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.003$) และหากมารดาที่มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่สองน้อยกว่า 400 กรัมต่อสัปดาห์จะทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารกก่อนกำหนดถึง 5 เท่า เมื่อเทียบกับกลุ่มมารดาที่มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 400 กรัมต่อสัปดาห์